

# ગુજરાત માધ્યમિક ઔર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર



શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

કક્ષા - 9

વિષય - હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 50

નોંધ : આ પરિચ્છિક વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચિન્કો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચિન્ક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાઈ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ઉદ્દેશ્ય અનુસાર ભારાંક :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
પૂર્ણાંક	09	16	08	05	12	50
પ્રતિશત	18%	32%	16%	10%	24%	100%

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર ભારાંક :

ક્રમાંક	પ્રશ્ન કા પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ અંક
		વિકલ્પ રહિત	વિકલ્પ સહિત	
1.	વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્ન (O)	15	15	15
2.	લઘૂતરીય પ્રશ્ન (SA - I)	04	04	04
3.	લઘૂતરીય પ્રશ્ન (SA - II)	08	10	17
4.	વિસ્તૃત જવાબી પ્રશ્ન (LA)	02	02	08
5.	નિબંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	01	06
	કુલ	30	32	50

વિભાગ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વિભાગ	ભારાંક
1.	વિભાગ - A (ગદ્ય)	14
2.	વિભાગ - B (પદ્ય)	14
3.	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	12
4.	વિભાગ - D (લેખન)	10
	કુલ	50

વ્યાકરણ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વ્યાકરણ	ગુણાંકન
1.	પર્યાયવાચી શબ્દ	02
2.	વિલોમ શબ્દ	02
3.	ઉપસર્ગ યા પ્રત્યય	01
4.	શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ	01
5.	નિપાત	01
6.	ક્રિયાપદ	01
7.	મુહાવરા	04
	કુલ	12

ગુજરાત માધ્યમિક ઔર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર  
શૈક્ષणિક વર્ષ - 2024-25



કક્ષા - 9

વિષય - હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

પ્રથમ પરીક્ષા

સમય : 2 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણક : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ એવં પ્રશ્ન કા વિવરણ	અંક
	<b>વિભાગ : A ( ગદ્ય )</b>	[14]
(1 સે 2)	દો વૈકલ્પિક પ્રશ્ન પૂછિએ, પ્રત્યેક પ્રશ્ન મેં ઉત્તર કે લિએ તીન વિકલ્પ દીજિએ ।	[02]
(3 સે 4)	એક-એક વાક્ય મેં ઉત્તર હો એસા દો પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[02]
(5 સે 7)	દો-તીન વાક્યો મેં ઉત્તર હો એસે તીન પ્રશ્ન પૂછિએ । (કોઈ દો લિખોં)	[04]
(8 અથવા 8)	છે: સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસા એક પ્રશ્ન પછિએ, ઔર ઉસકે વિકલ્પ મેં એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(9)	આશય સ્પષ્ટ કરને કે લિએ કોઈ એક ગદ્યાંશ પૂછિએ ।	[02]
	<b>વિભાગ : B ( પદ્ય )</b>	[14]
(10 સે 11)	દો વૈકલ્પિક પ્રશ્ન પૂછિએ, પ્રત્યેક પ્રશ્ન મેં ઉત્તર કે લિએ તીન વિકલ્પ દીજિએ ।	[02]
(12)	એક-એક વાક્ય મેં ઉત્તર હો એસે એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[01]
(13 સે 15)	દો-તીન વાક્યો મેં ઉત્તર હો એસે તીન પ્રશ્ન પૂછિએ । (કોઈ દો લિખોં)	[04]
(16 અથવા 16)	છે: સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસા એક પ્રશ્ન પછિએ, ઔર ઉસકે વિકલ્પ મેં એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(17)	આશય સ્પષ્ટ કરને કે લિએ કોઈ એક પદ્યાંશ પૂછિએ ।	[03]
	<b>વિભાગ : C ( વ્યાકરણ )</b>	[12]
(18 સે 19)	દો પ્રશ્ન પર્યાયવાચી શબ્દ કે લિએ પૂછિએ ।	[02]
(20 સે 21)	દો પ્રશ્ન વિલોમ શબ્દ કે લિએ પૂછિએ ।	[02]
(22)	એક પ્રશ્ન ઉપસર્ગ યા પ્રત્યય કે લિએ પૂછિએ ।	[01]
(23)	એક પ્રશ્ન શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ પૂછિએ ।	[01]
(24)	એક પ્રશ્ન નિપાત કે લિએ પૂછિએ ।	[01]
(25)	એક પ્રશ્ન ક્રિયાપદ કા પૂછિએ ।	[01]
(26 સે 27)	દો મુહાવરે કા અર્થ લિખકર વાક્ય પ્રયોગ કે લિએ પૂછિએ ।	[04]
	<b>વિભાગ : D ( લેખન )</b>	[10]
(28 સે 31)	અપઠિત ગદ્યાંશ આધારિત ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(32 અથવા 32 અથવા 32)	કિસી એક વિષય પર 200 શબ્દોં મેં નિબંધ પૂછિએ ઔર ઉસકે તીન વિકલ્પ દીજિએ ।	[06]

નોંધ : (1) પ્રથમ પરીક્ષા માટે જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે.

(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદર્ભિત 50% ગુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

# ગુજરાત માધ્યમિક ઔર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષणિક વર્ષ - 2024-25

કક્ષા - 9

વિષય - હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

દ્વિતીય પરીક્ષા



સમય : 2 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાક : 50

**નોંધ :** આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચિનકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચિનક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાઈ/ઉદેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

ઉદ્દેશ્ય અનુસાર ભારાંક :

હેતુ	જાન (K)	સમજી (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
પૂર્ણાક	09	16	08	05	12	50
પ્રતિશત	18%	32%	16%	10%	24%	100%

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર ભારાંક :

ક્રમાંક	પ્રશ્ન કા પ્રકાર	પ્રશ્નો કી સંખ્યા		કુલ અંક
		વિકલ્પ રહિત	વિકલ્પ સહિત	
1.	વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્ન (O)	15	15	15
2.	લઘૂતરીય પ્રશ્ન (SA - I)	04	04	04
3.	લઘૂતરીય પ્રશ્ન (SA - II)	08	10	17
4.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA)	02	02	08
5.	નિબંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	01	06
	કુલ	30	32	50

વિભાગ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વિભાગ	ભારાંક
1.	વિભાગ - A (ગદ્ય)	14
2.	વિભાગ - B (પદ્ય)	14
3.	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	12
4.	વિભાગ - D (લેખન)	10
	કુલ	50

વ્યાકરણ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વ્યાકરણ	ગુણાંકન
1.	પર્યાયવાચી શબ્દ	02
2.	વિલોમ શબ્દ	02
3.	ઉપસર્ગ યા પ્રત્યય	01
4.	શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ	01
5.	નિપાત	01
6.	ક્રિયાપદ	01
7.	મુહાવરા	04
	કુલ	12

ગુજરાત માધ્યમિક ઔર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર  
શૈક્ષणિક વર્ષ - 2024-25



કક્ષા - 9  
વિષય - હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)  
દ્વિતીય પરીક્ષા

સમય : 2 ઘણ્ટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાક : 50

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ એવં પ્રશ્ન કા વિવરણ	અંક
	<b>વિભાગ : A ( ગદ્ય )</b>	[14]
(1 સે 2)	દો વૈકલ્પિક પ્રશ્ન પૂછિએ, પ્રત્યેક પ્રશ્ન મેં ઉત્તર કે લિએ તીન વિકલ્પ દીજિએ ।	[02]
(3 સે 4)	એક-એક વાક્ય મેં ઉત્તર હો એસા દો પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[02]
(5 સે 7)	દો-તીન વાક્યો મેં ઉત્તર હો એસે તીન પ્રશ્ન પૂછિએ । (કોઈ દો લિખેં)	[04]
(8 અથવા 8)	છઃ સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસા એક પ્રશ્ન પછિએ, ઔર ઉસકે વિકલ્પ મેં એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(9)	આશય સ્પષ્ટ કરને કે લિએ કોઈ એક ગદ્યાંશ પૂછિએ ।	[02]
	<b>વિભાગ : B ( પદ્ય )</b>	[14]
(10 સે 11)	દો વૈકલ્પિક પ્રશ્ન પૂછિએ, પ્રત્યેક પ્રશ્ન મેં ઉત્તર કે લિએ તીન વિકલ્પ દીજિએ ।	[02]
(12)	એક-એક વાક્ય મેં ઉત્તર હો એસે એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[01]
(13 સે 15)	દો-તીન વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસે તીન પ્રશ્ન પૂછિએ । (કોઈ દો લિખેં)	[04]
(16 અથવા 16)	છઃ સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસા એક પ્રશ્ન પછિએ, ઔર ઉસકે વિકલ્પ મેં એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(17)	આશય સ્પષ્ટ કરને કે લિએ કોઈ એક પદ્યાંશ પૂછિએ ।	[03]
	<b>વિભાગ : C ( વ્યાકરણ )</b>	[12]
(18 સે 19)	દો પ્રશ્ન પર્યાયવાચી શબ્દ કે લિએ પૂછિએ ।	[02]
(20 સે 21)	દો પ્રશ્ન વિલોમ શબ્દ કે લિએ પૂછિએ ।	[02]
(22)	એક પ્રશ્ન ઉપસર્ગ યા પ્રત્યય કે લિએ પૂછિએ ।	[01]
(23)	એક પ્રશ્ન શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ પૂછિએ ।	[01]
(24)	એક પ્રશ્ન નિપાત કે લિએ પૂછિએ ।	[01]
(25)	એક પ્રશ્ન કિયાપદ કા પૂછિએ ।	[01]
(26 સે 27)	દો મુહાવરે કા અર્થ લિખકર વાક્ય પ્રયોગ કે લિએ પૂછિએ ।	[04]
	<b>વિભાગ : D ( લેખન )</b>	[10]
(28 સે 31)	અપઠિત ગદ્યાંશ આધારિત ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(32 અથવા 32)	કિસી એક વિષય પર 200 શબ્દોં મેં નિબંધ પૂછિએ ઔર ઉસકે તીન વિકલ્પ દીજિએ ।	[06]

- નોંધ : (1) દ્વિતીય પરીક્ષા માટે જૂનથી ડિસેમ્બર માસ સુધીનો અભ્યાસક્રમ રહેશે. જેમાં જૂનથી સપ્ટેમ્બર માસ સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 30 ટકા અભ્યાસક્રમ અને ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર સુધીના અભ્યાસક્રમમાંથી 70 ટકા અભ્યાસક્રમ રહેશે.  
(2) વાર્ષિક પરીક્ષાનાં નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્રમાં મૂકવામાં આવેલ ક્ષમતા આધારિત પ્રશ્નો (CBQ) મુજબના પ્રશ્નો પ્રશ્નપત્રના તમામ વિભાગોના મળીને કુલ અંદાજિત 50% શુણના પ્રશ્નો પ્રથમ, દ્વિતીય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં પૂછવાના રહેશે.

# ગુજરાત માધ્યમિક ઔર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

કલ્યાણ - 9

વિષય - હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા



સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાચિન્કો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાચિન્ક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

ઉદ્દેશ્ય અનુસાર ભારાંક :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સપ્દ્ધ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ્ય		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુમાન/મૂલ્યાંકન	
પૂર્ણાંક	12	25	16	16	11	80
પ્રતિશત	15%	31.25%	20%	20%	13.75%	100%

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર ભારાંક :

ક્રમાંક	પ્રશ્ન કા પ્રકાર	પ્રશ્નોની સંખ્યા		કુલ અંક
		વિકલ્પ રહિત	વિકલ્પ સહિત	
1.	વસ્તુનિષ્ટ પ્રશ્ન (O)	24	24	24
2.	અતિલઘૂતરીય પ્રશ્ન (VSA)	15	15	15
3.	લઘૂતરીય પ્રશ્ન (SA - I)	08	10	16
4.	લઘૂતરીય પ્રશ્ન (SA - II)	03	03	09
5.	વિસ્તૃત પ્રશ્ન (LA)	02	02	08
6.	નિવંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	01	08
	કુલ	53	55	80

વિભાગ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વિભાગ	ભારાંક
1.	વિભાગ - A (ગદ્ય)	25
2.	વિભાગ - B (પદ્ય)	25
3.	વિભાગ - C (વ્યાકરણ)	15
4.	વિભાગ - D (લેખન)	15
	કુલ	80

વ્યાકરણ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વ્યાકરણ	ગુણાંકન
1.	પર્યાયવાચી શબ્દ	02
2.	વિલોમ શબ્દ	02
3.	ઉપસર્ગ યા પ્રત્યય	01
4.	શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ	01
5.	નિપાત	01
6.	ક્રિયાપદ	01
7.	સમાસ-વિગ્રહ	02
8.	કહાવત	01
9.	મુહાવરા	04
	કુલ	15

**ગુજરાત માધ્યમિક ઔર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર**  
**શૈક્ષणિક વર્ષ - 2024-25**



**કક્ષા - 9**  
**વિષય - હિન્�ી (પ્રથમ ભાષા)**  
**વાર્ષિક પરીક્ષા**

સમય : 3 ઘંટે

**પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ**

પૂર્ણક : 80

પ્રશ્ન ક્રમ	વિભાગ એવં પ્રશ્ન કા વિવરણ	અંક
	<b>વિભાગ : A ( ગદ્ય )</b>	[25]
(1 સે 5)	વસ્તુનિષ્ઠ (વૈકલ્પિક) પ્રશ્ન પૂછિએ । (પ્રત્યેક પ્રશ્ન મેં ઉત્તર કે લિએ ચાર વિકલ્પ દીજિએ)	[05]
(6 સે 10)	સહી જોડ મિલાઇએ	[05]
(11 સે 12)	એક-એક વાક્ય મેં ઉત્તર હો એસે દો પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[02]
(13 સે 16)	દો-તીન વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસે ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ । (કોઈ તીન લિખને હૈનું)	[06]
(17 અથવા 17)	છઃ-સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસા એક પ્રશ્ન પૂછિએ, ઔર ઉસકે વિકલ્પ મેં એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(18 અથવા 18)	સન્દર્ભ વ્યાખ્યા કરને કે લિએ કોઈ એક ગદ્યાંશ પૂછિએ, ઔર ઉસકે વિકલ્પ મેં એક ગદ્યાંશ પૂછિએ ।	[03]
	<b>વિભાગ : B ( પદ્ય )</b>	[25]
(19 સે 28)	વસ્તુનિષ્ઠ (વૈકલ્પિક) પ્રશ્ન પૂછિએ, પ્રત્યેક પ્રશ્ન મેં ઉત્તર કે લિએ ચાર વિકલ્પ દીજિએ ।	[10]
(29 સે 30)	એક-એક વાક્ય મેં ઉત્તર હો એસે દો પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[02]
(31 સે 34)	દો-તીન વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસે ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ । (કોઈ તીન લિખને હૈનું)	[06]
(35 અથવા 35)	છઃ-સાત વાક્યોં મેં ઉત્તર હો એસા એક પ્રશ્ન પૂછિએ, ઔર ઉસકે વિકલ્પ મેં એક એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(36 અથવા 36)	સન્દર્ભ વ્યાખ્યા કરને કે લિએ કોઈ એક પદ્યાંશ પૂછિએ ઔર ઉસકે વિકલ્પ એક પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[03]
	<b>વિભાગ : C ( વ્યાકરણ )</b>	[15]
(37 સે 38)	દો પ્રશ્ન પર્યાયવાચી શબ્દ કે લિએ પૂછિએ ।	[02]
(39 સે 40)	દો પ્રશ્ન વિલોમ શબ્દ કે લિએ પૂછિએ ।	[02]
(41)	એક પ્રશ્ન ઉપર્સર્ગ યા પ્રત્યય કે લિએ પૂછિએ ।	[01]
(42)	એક પ્રશ્ન શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ પૂછિએ ।	[01]
(43)	એક પ્રશ્ન નિપાત કે લિએ પૂછિએ ।	[01]
(44)	એક પ્રશ્ન ક્રિયાપદ કા પૂછિએ ।	[01]
(45 સે 46)	સમાસ-વિગ્રહ કરકે નામ દીજિએ ।	[02]
(47)	કહાવત કા અર્થ લિખિએ ।	[01]
(48 સે 49)	દો મુહાવરે કા અર્થ લિખકર વાક્ય પ્રયોગ કે લિએ પૂછિએ ।	[04]
	<b>વિભાગ : D ( લેખન )</b>	[15]
(50)	ઔપचારિક પત્ર લિખને કે લિએ દીજિએ ।	[03]
(51 સે 54)	અપઠિત ગદ્યાંશ (પૂરકવાચન - કૃતિકા ભાગ-1) આધારિત ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ ।	[04]
(55)	કિસી એક વિષય પર 250 શબ્દોં મેં નિબંધ પૂછિએ, ઔર ઉસકે ચાર વિકલ્પ દીજિએ ।	[08]

# ગુજરાત માધ્યમિક ઔર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ - 2024-25

કક્ષા - 9

વિષય - હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘણ્ટે

નમૂને કા પ્રશ્નપત્ર

પૂર્ણાંક : 80

- સૂચના :**
- (1) ઇસ પ્રશ્નપત્ર મેં કુલ ચાર વિભાગ હૈ એવમ् 1 સે 55 પ્રશ્ન હૈને।
  - (2) સખ્તી પ્રશ્ન અનિવાર્ય હૈ, આંતરિક વિકલ્પ દિયે ગયે હૈને।
  - (3) નયા વિભાગ નયે પને પર લિખિએ। પ્રશ્નોને કે ઉત્તર ક્રમાનુસાર લિખો।

**વિભાગ : A (ગદ્ય)**

[25]

- નિમલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર ઉચ્ચિત વિકલ્પ ચુનકર લિખિએ : [05]

1. પ્રેમચન્દજી કે બચપન કા નામ ક્યા થા ?  
(ક) ધનપતરાય      (ख) ચંપતરાય      (ગ) ચંપકરાય      (ଘ) રાજપતરાય
2. જાનવરોને મેં સબસે જ્યાદા બુદ્ધિહીન કિસે સમજા જાતા હૈને ?  
(ક) ગાય      (ख) ખૈસ      (ગ) ગધા      (ଘ) બૈલ
3. ફૌજી-ચોકિયોને મેં કૌન રહા કરતે થે ?  
(ક) ભારતીય ફૌજેં      (ख) નેપાલી ફૌજેં      (ગ) તિબ્બતી ફૌજેં      (ଘ) ચીની ફૌજેં
4. પ્રેમચન્દ કિસ કે સાથ ફોટો ખિચા રહે થે ?  
(ક) ભાઈ      (ख) પત્ની      (ગ) બહન      (ଘ) ભાભી
5. પરિવાર મેં કિતને સૌ વર્ષ તક કોઈ લડકી નહીં થી ?  
(ક) 200      (ख) 400      (ગ) 600      (ଘ) 800

- રચનાકાર કી રચના સે સુમેલાલિત કીજિએ (જોડે મિલાડીએ) ! [05]

રચનાકાર	રચના
6. પ્રેમચન્દ	(અ) સાઁવલે સપનોની યાદ
7. શ્યામાચરણ દૂબે	(બ) દો બૈલોની કથા
8. જાબિર હુસૈન	(ક) ઉપભોક્તાવાદ કી સંસ્કૃતિ
9. હરિશંકર પરસાઈ	(ઢ) મેરે બચપન કે દિન
10. મહાદેવી વર્મા	(ઝ) લહાસા કી ઓર (ફ) પ્રેમચન્દ કે ફટે જૂતે

- નિમલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં લિખિએ : [02]

11. ગધે કા છોટા ભાઈ કિસે કહા ગયા હૈ ?
12. પાઠ કે અન્દર કિસકે જૂતે કી બાત કી ગઈ હૈ ?

- નિમલિખિત પ્રશ્નોને સે કિન્હી તીન પ્રશ્ન કે ઉત્તર દો-તીન વાક્ય મેં લિખિએ : [06]

13. 'જાનવરોને મેં ભી માનવીય સંવેદનાએ હોતી હૈ' - 'દો બૈલોની કથા' પાઠ કે આધાર પર સ્પષ્ટ કીજિએ।
14. ભારત કી તરહ તિબ્બત મેં ભી 'અતિથિ દેવો ભવ' કી પ્રથા હૈ, પાઠ કે આધાર પર સ્પષ્ટ કીજિએ।
15. દિખાવે કી સંસ્કૃતિ કા હમારે સમાજ પર ક્યા પ્રભાવ પડ્ય રહા હૈ ? અપને શબ્દોને મેં વર્ણન કીજિએ।
16. 'સાઁવલે સપનોની યાદ' પાઠ સે આપકો ક્યા શિક્ષા મિલતી હૈ ?



- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर छः-सात वाक्यों में लिखिए :

[04]

- 'दो बैलों की कथा' के आधार पर सिद्ध किजिए कि एकता में शक्ति है।

#### अथवा

- 'प्रेमचंद्र के फटे जूते' पाठ के आधार पर प्रेमचंद्र की उन दो विशेषताओं का उल्लेख कीजिए, जिन्होंने आपको सर्वाधिक प्रभावित किया।

- निम्नलिखित गद्यांशों की संसार्दर्भ व्याख्या लिखिए।

[03]

- 'मै उत्पन्न हुई तो मेरी बड़ी खातिर हुई और मुझे वह सब नहीं सहना पड़ा जो अन्य लड़किया को सहना पड़ता'

#### अथवा

- उस एक रोटी से उनकी भूख तो क्या शांत होती पर दोनों के हृदय को मानो भोजन मिल गया।"

### विभाग - B (पद्य)

[25]

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर उचित विकल्प चुनकर लिखिए :

[05]

- कबीर का जन्म कहाँ पर हुआ था ?

(क) अयोध्या                  (ख) काशी                  (ग) मधुरा                  (घ) प्रयाग

- ..... में प्रभु को किस नाम से पुकारा गया है ?

(क) शिव                  (ख) राम                  (ग) कृष्ण                  (घ) प्रभु

- कोयल की कूक कैसी लग रही है ?

(क) अच्छी                  (ख) दर्दभरी                  (ग) मधुर                  (घ) कड़वी

- भूतल पर कौन झुका हुआ है ?

(क) नीला आसमान                  (ख) काला बादल                  (ग) भूरा बादल                  (घ) पठाण

- गंगा के तट पर किसकी खेती की गई है ?

(क) तरबूज                  (ख) पपीता                  (ग) खरबूजा                  (घ) ककड़ी

- कोष्ठक में दिए गए विकल्पों में से उचित विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए : [05]

- मेघ के आने पर बढ़े पीपल ने \_\_\_\_\_ किया। (स्वागत, अपमान, जुहार)

- चने ने \_\_\_\_\_ की पगड़ी बाँध रखी है ? (गुलाबी फूल, कमल फूल, चमेली फूल)

- कवि \_\_\_\_\_ पर्वत का पत्थर बनाना चाहता है ? (हिमालय, गोवर्धन, गिरनार)

- कबीरने \_\_\_\_\_ आँधी आने की बात कही है। (ज्ञान की, अज्ञान की, बयार की)

- कोहरे से ढकी सड़क पर बच्चे \_\_\_\_\_ पर जा रहे हैं। (काम, मेला, पढ़ने)

- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में दीजिए :

[02]

- गोपी किसे अच्छा लगनेवाला श्रृंगार करना चाहती है ?

- कविने हथकड़ियों को क्या कहा है ?

- निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वाक्य में लिखिए :

[06]

- 'निरपेक्ष होइ के हरि भजै सोई संत सुजान' के माध्यम से कवि ने क्या सीख दी है स्पष्ट किजिए।

- रसखान द्वारा रचित सर्वैयों का सारांश अपने शब्दों में लिखिए।

- 'शासन की करनी भी काली' काव्य पंक्ति के माध्यम से कवि ने किस करनी की ओर संकेत किया है अपने विचार से उत्तर लिखें।

- गांव के उस सौंदर्य का वर्णन कीजिए जो आपके मन को प्रभावित किया हो।

- निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर छः - सात वाक्य में लिखिए : [04]
35. बादलों के आने पर प्रकृति में जिन गतिशील क्रियाओं को कवि विचित्र किया है, उन्हें अपने शब्दों में लिखिए ।

अथवा

35. कवि रसखान श्री कृष्ण और ब्रजभूमि के प्रति सच्चा प्रेम है - काव्य के आधार पर स्पष्ट किजिए ।
- निम्नलिखित गद्यांश की संसदर्भ व्याख्या कीजिए : [03]
36. जेब-टटोली कौड़ी न पाई ।

अथवा

36. हसमुख हरियाली हिमआतप, ।  
सुख से अलसाए से सोये ॥

### विभाग - C (व्याकरण)

[15]

- निर्देशानुसार 'पर्यायवाची' पर आधारित दो बहुविकल्पीय प्रश्नों में से रेखांकित शब्द का सही उत्तर चुनकर दीजिए [02]
37. आज आसमान में घनघोर बादल छाये हुए हैं ।  
(अ) मेघ                         (ब) नभ                         (क) धरा
38. पाहन पूजे तो हरि मिले तो मै पूजु पहार ।  
(अ) पत्थर                         (ब) पहाड़                         (क) नदी
- निर्देशानुसार 'विलोम' पर आधारित दो बहुविकल्पीय प्रश्नों में से रेखांकित शब्द का सही उत्तर चुनकर दीजिए [02]
39. तेनालीराम बहुत ही विद्वान् व्यक्ति थे । (चतुर, बुद्धिशाली, मुर्ख)
40. आज विश्व में बहुत ही शान्ति है । (अशांति, सौहार्द, सदभावना)
- निर्देशानुसार 'शब्दसमूहों' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
41. जिसके माता-पिता न ह हों उसे ..... । (अनाथ, दिव्यांग, लापरवाह)
- निर्देशानुसार 'उपसर्ग' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
42. किसी को जबरदस्ती गलत साबित करना अनुचित है । (अनु+चित, अ+नुचित, अन+उचित)
- निर्देशानुसार 'निपात' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
43. मैं भी पढ़ता हूँ । (मैं, भी, पढ़ता)
- निर्देशानुसार 'क्रियापद' पर आधारित एक बहुविकल्पीय प्रश्न में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [01]
44. अशोक लिखता है । (अशोक, लिखता, लिखता है)
- निर्देशानुसार 'समास' पर आधारित दो बहुविकल्पीय प्रश्नों में से सही उत्तर चुनकर दीजिए । [02]
45. माता-पिता - (द्वन्द्व समास, द्विगु समास, तत्पुरुष समास)
46. त्रिलोचन - (द्वन्द्व समास, द्विगु समास, तत्पुरुष समास)
- निर्देशानुसार 'कहावत' पर आधारित दो बहुविकल्पीय प्रश्नों का उत्तर दीजिए । [01]
47. काला अक्षर भैस बराबर (पढ़ा लिखा होना, अनपढ़ होना, चतुर होना)

- निर्देशानुसार मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए ।

[04]

48. मज़ा चखना
49. संकेत करना

### विभाग - D (लेखन)

[15]

50. निम्नलिखित विषय पर लगभग 100 शब्दों में पत्र लिखिए :

[03]

आपका नाम रूद्र है । E-301 आप ईशान सिल्वर, चौंदखेड़ा, अहमदाबाद, गुजरात के निवासी हैं । आपके मित्र का नाम गौरांग है । वह A-128 स्वागत बंगलो-3, मोढेरा रोड, महेसाणा, गुजरात के निवासी हैं । जन्मदिन की बधाई देते हुए अपने मित्र को पत्र लिखिए ।

- निम्नलिखित परिच्छेद को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[04]

समाचार दिल दहलाने वाला था । कलेजा धड़क उठा मित्र के चेहरे पर भी आतंक की कई रेखाएँ उभरी । किंतु हम तुरंत ही सहज हो गये, यानि चेहरे पर चेष्टा करके सहजता ले आए, क्योंकि हमारे चारों ओर कहीं कोई परेशान नजर नहीं आ रहा था । पानी देखकर लौटते हुए लोग आय दिनों की तरह हंस-बोल रहे थे : बल्कि आज तनिक अधिक ही उत्साहित थे । हाँ, दुकानों में थोड़ी हडबड़ी थी । नीचे के सामान ऊपर किये जा रहे थे । रिक्शा, टमटम, ट्रक और टेम्पो पर सामान लादे जा रहे थे । खरीद-बिक्री बंद हो चुकी थी । पानवालों की बिक्री अचानक बढ़ गई थी । आज संकट से कोई प्राणी आतंकित नहीं दिख रहा था ।

51. समाचार कैसा था ?

52. मित्र के चेहरे पर किसकी रेखाएँ उभरी ?

53. रिक्शा, टम-टम, ट्रक और टेम्पो पर क्या लादे जा रहे थे ?

54. उपयुक्त अपठित गद्यांश का उचित शिर्षक दीजिए ।

55. निम्नलिखित विषयों में से किसी एक विषय पर 250 शब्दों में निबंध लिखिए :

[08]

(अ) मेरा प्रिय खेल :

प्रस्तावना, खेल की जानकारी, मेरा प्रिय खेल, खेल से होनेवाले लाभ, जीवन को आर्थिक रूप सँवारने में खेल का योगदान, निष्कर्ष ।

(ब) मेरा प्रिय त्यौहार :

प्रस्तावना, भारत में विविध प्रकार के त्यौहार, त्योहारों का धार्मिक महत्व, त्यौहार का महोत्सव, त्योहारों से सर्वधर्म सम्भाव की भावना, निष्कर्ष ।

(क) आतंकवाद का बढ़ता चरण :

प्रस्तावना, आतंकवाद का अर्थ, आतंकवाद से आर्थिक नुकशान, आतंकवाद का समाज पर असर, शांति-सहिष्णुता भंग होना, आतंकवाद का वैश्विक प्रभाव, निष्कर्ष ।

(ड) राममंदिर प्राण प्रतिष्ठा महोत्सव :

प्रस्तावना, अयोध्या का पौराणिक महत्व, राम का आदर्श, मर्यादापुरुषोत्तम राम की विशेषता, राममंदिर का ऐतिहासिक महत्व, प्राणप्रतिष्ठा का समयकाल, निष्कर्ष ।

## शैक्षणिक वर्ष : 2024-2025

### Competency Based Questions (क्षमता आधारित प्रश्नों)नी विंगत धोरण- 9 विषय : हिन्दी (F.L.) (002)

प्रश्नान्वे क्रम	गुण	प्रश्नी दृक्मां विंगत	Competency (क्षमता)	Learning Outcome (अध्ययन निष्पत्ति)
विभाग A				
13 अथवा 16	6	पद्धपाठों के आधार पर निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लागभग 25-30 शब्दों में लिखिए।	C-3.2 किसी साहित्यिक पाठ को बारीकी से पढ़कर, रूप और शैली की आलोचना करके और संभवित अर्थों की व्याख्या करके उसका विश्लेषण करता है।	H0911 - पाठ्यपुस्तकों में शामिल रचनाओं के अतिरिक्त, जैसे कविता कहानी, एकांकी, गद्य-पद्य की अन्य विधाओं को पढ़ते-लिखते हैं और कविता की छवि और लय पर ध्यान देते हैं। H0913 - भाषा साहित्य की बारीकियों पर चर्चा करते हैं, जैसे विशिष्ट शब्द-भण्डार, वाक्य-संरचना, शैली-संरचना मौलिकता आदि।
17 अथवा 17	4	पद्धपाठों के आधार पर निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न के उत्तर लागभग 35-40 शब्दों में लिखिए।	C-3.2 किसी साहित्यिक पाठ को बारीकी से पढ़कर, रूप और शैली की आलोचना करके और संभवित अर्थों की व्याख्या करके उसका विश्लेषण करता है।	H0911 - पाठ्यपुस्तकों में शामिल रचनाओं के अतिरिक्त, जैसे कविता कहानी, एकांकी, गद्य-पद्य की अन्य विधाओं को पढ़ते-लिखते हैं और कविता की छवि और लय पर ध्यान देते हैं। H0913 - भाषा साहित्य की बारीकियों पर चर्चा करते हैं, जैसे विशिष्ट शब्द-भण्डार, वाक्य-संरचना, शैली-संरचना मौलिकता आदि।
18 अथवा 18	3	निम्नलिखित गद्यांश की संसदर्भ व्याख्या कीजिए।	C-3.2 किसी साहित्यिक पाठ को बारीकी से पढ़कर, रूप और शैली की आलोचना करके और संभवित अर्थों की व्याख्या करके उसका विश्लेषण करता है।	H0911 - पाठ्यपुस्तकों में शामिल रचनाओं के अतिरिक्त, जैसे कविता कहानी, एकांकी, गद्य-पद्य की अन्य विधाओं को पढ़ते-लिखते हैं और कविता की छवि और लय पर ध्यान देते हैं।
31 अथवा 34	6	निधारित कविताओं के आधार पर निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी तीन प्रश्नों के उत्तर लागभग	C-3.2 किसी साहित्यिक पाठ को बारीकी से पढ़कर, रूप और शैली की आलोचना करके और संभवित अर्थों की व्याख्या	H0911 - पाठ्यपुस्तकों में शामिल रचनाओं के अतिरिक्त, जैसे कविता कहानी, एकांकी, गद्य-पद्य की अन्य विधाओं को पढ़ते-लिखते हैं और कविता की छवि और लय पर ध्यान देते हैं।

प्रश्नांक	गुण	प्रश्नी टंडुकमां विगत	Competency (क्षमता)	Learning Outcome (अध्ययन निष्पत्ति)
		25-30 शब्दों में लिखिए।	करके उसका विश्लेषण करता है।	H0913 - भाषा साहित्य की बारीकियों पर चर्चा करते हैं, जैसे विशिष्ट शब्द-भण्डार, वाक्य-संरचना, शैली-संरचना मौलिकता आदि। H0920 - भाषा साहित्य का विविध विद्याओं (दोहा, चौपाई, सैया, साखी, संवाद) का परिचय प्राप्त करते हैं।
35 अथवा 35	4	निर्धारित कविताओं के आधार पर निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न के उत्तर लगाया 35-40 शब्दों में लिखिए।	C-3.2 किसी साहित्यिक पाठ को बारीकी से पढ़कर, रूप और शैली की आलोचना करके और संभवित अर्थों की व्याख्या करके उसका विश्लेषण करता है।	H0911 - पाठ्यपुस्तकों में शामिल रचनाओं के अतिरिक्त, जैसे कविता कहानी, एकांकी, गद्य-पद्य की अन्य विद्याओं को पढ़ते-लिखते हैं और कविता की भवनि और लय पर ध्यान देते हैं। H0913 - भाषा साहित्य की बारीकियों पर चर्चा करते हैं, जैसे विशिष्ट शब्द-भण्डार, वाक्य-संरचना, शैली-संरचना मौलिकता आदि। H0920 - भाषा साहित्य की विविध विद्याओं (दोहा, चौपाई, सैया, साखी, संवाद) का परिचय प्राप्त करते हैं।
36 अथवा 36	3	निम्नलिखित पद्धांशों की संसदर्भ व्याख्या	C-3.2 किसी साहित्यिक पाठ को बारीकी से पढ़कर, रूप और शैली की आलोचना करके और संभवित अर्थों की व्याख्या करके उसका विश्लेषण करता है।	H0911 - पाठ्यपुस्तकों में शामिल रचनाओं के अतिरिक्त, जैसे कविता कहानी, एकांकी, गद्य-पद्य की अन्य विद्याओं को पढ़ते-लिखते हैं और कविता की भवनि और लय पर ध्यान देते हैं। H0913 - भाषा साहित्य की बारीकियों पर चर्चा करते हैं, जैसे विशिष्ट शब्द-भण्डार, वाक्य-संरचना, शैली-संरचना मौलिकता आदि। H0920 - भाषा साहित्य की विविध विद्याओं (दोहा, चौपाई, सैया, साखी, संवाद) का परिचय प्राप्त करते हैं।

## विभाग C

प्रश्नानों कम	गुण	प्रश्नी दृक्मां विषय	Competency (क्षमता)	Learning Outcome (अध्ययन निष्पत्ति)
48 अथवा 49	4	निर्देशानुसार मुहावरों का अर्थ लिखकर वाक्य प्रयोग कीजिए।	C-3.2 किसी साहित्यिक पाठ को बारीकी से पढ़कर, रूप और शैली की आलोचना करके और संभवित अर्थों की व्याख्या करके उसका विश्लेषण करता है।	H0921 छात्रा व्याकरण के विविध बिंदुओं जैसे-समास, संधि, शब्द रचना, शब्दसमूह के लिए एक शब्द, वर्तनी, कहावत, मुहावरे, निपात, क्रियापद, क्रियाविशेषण, प्रत्यय, उपर्या, आदि का परिचय प्राप्त करता है, और उसका उपयोग करता है।
50	3	निम्नलिखित विषय पर लगभग 100 शब्दों में पत्र लिखिए।	C-1.2 अपने स्वयं के अनुभवों और दूसरों के अनुभवों से विभिन्न शैलियों (कथात्मक, वर्णनात्मक, व्याख्यात्मक, प्रेरक) में लिखते हैं।	H0920 सामाजिक मुद्दों पर ध्यान देते हुए पत्र, नोट लेखन इत्यादि कर पाते हैं।
55	8	निम्नलिखित विषयों में से किसी एक पर लगभग 250 शब्दों में निम्नवर्ध लिखिए :	C-1.1 सामाजिक संदर्भ के लिए उपर्युक्त भाषा का उपयोग करता है, कारणों के साथ सहमति और असहमति व्यक्त करता है, और चर्चा और बहस के माध्यम से निष्कर्ष पर पहुँचता है।	H0911 - पाठ्यपुस्तकों में शामिल रचनाओं के अतिरिक्त, जैसे कविता कहानी, एकांकी, गद्य-पद्य की अन्य विधाओं को पढ़ते-लिखते हैं और कविता का ध्यान और लय पर ध्यान देते हैं। H0913 - भाषा साहित्य की बारीकियों पर चर्चा करते हैं, जैसे विशिष्ट शब्द-भण्डार, वाक्य-संरचना, शैली-संरचना मौलिकता आदि।
				H0920 - भाषा साहित्य की विविध विधाओं (दोहा, चौपाई, सवैया, साखी, सबद) का परिचय प्राप्त करते हैं।